

Науково-дослідна частина, аспірантура та докторантура

В. І. Андрєєв – начальник науково-дослідної частини, кандидат технічних наук, в.о. доцента

У січні 1998 р. в структурі Миколаївської філії НаУКМА створено науково-дослідну частину. Начальником нового підрозділу було призначено наукового співробітника *Андрєєва В'ячеслава Івановича*, який і дотепер продовжує очолювати роботу колективу. Головними завданнями частини було визначено:

- Розробка перспективних і поточних планів науково-організаційних заходів, контроль за їх виконанням та формування звітів університету з наукових досліджень.
- Сприяння встановленню контактів між науково-дослідними структурами університету та науковими школами в Україні та за кордоном.
- Інформаційне та патентно-ліцензійне забезпечення наукових колективів, допомога у створенні баз даних і мереж, розповсюдження інформаційних матеріалів про власні наукові розробки, участь у виставках, ярмарках.
- Проведення наукових конференцій, симпозіумів, семінарів з актуальних наукових проблем із залученням авторитетних учених, фахівців та експертів.
- Сприяння науковим підрозділам в організації видання наукових журналів, збірників, матеріалів конференцій.
- Організація підготовки науково-педагогічного персоналу вищої кваліфікації у власній та цільовій аспірантурах, докторантурах, а також через інститут здобувачів наукового ступеня.

Спрямовуючи роботу наукової частини, Вчена рада МФ НаУКМА 15 січня 1998 р. затвердила основні напрями наукової діяльності університету:

1. Науково-освітнє забезпечення регіональної програми «Миколаївський навчальний національно-культурний комплекс».
2. Сучасні проблеми розвитку соціально-економічної сфери Українського Причорномор'я.
3. Історія та сучасні соціально-політичні проблеми Причорномор'я України.
4. Наукове забезпечення розвитку продуктивних сил півдня України.
5. Інтелектуальні системи та прогресивні комп'ютерні технології.
6. Проблеми екологічної безпеки півдня України.
7. Перспективні виміри світової інтеграції.

На виконання означених завдань було відповідно спрямовано наукову роботу на кафедрах університету. Але відсутність державного фінансування стримувало проведення науково-прикладних дослідних робіт, що потребували застосування технічного обладнання, і тому в університеті почали інтенсивно проводитися історичні, філологічні, економічні, філософські, педагогічні, політичні дослідження. На окремих кафедрах кількість ініціативних наукових робіт значно зросла.

Незважаючи на відсутність державного фінансування, за сторонніми замовленнями вже в 2001 р. об'єм госпрозрахункової тематики університету склав 125,00 тис. грн. У ті роки виконувалися науково-дослідні роботи: «Розробка прогнозів соціально-економічної необхідності та екологічної допустимості будови Ташлицької ГАЕС» та «Національна програма суднобудування. Потреби України в суднах. Вплив судноплавних компаній України на розвиток вітчизняного суднобудування» на потребу ПУ АЕС та ЦКБ «Шхуна».

З роками обсяг робіт у відділі збільшувався, з'являлися нові кадри. З 1999 р. по 2001 р. на посаді провідного фахівця відділу працювали *Мар'ян Наталія Федорівна* і *Дядюра Світлана Олександрівна*, а друге півріччя 2001 р. цю посаду обіймає *Галенко Наталія Іванівна*.

У 1998 р. вперше прикладна науково-дослідна робота (керівник *М. Т. Фісун*) отримала державну реєстрацію в Українському інституті науково-технічної та економічної інформації (м. Київ). Таким чином між МФ НаУКМА і УкрІНТЕІ було започатковано офіційну співпрацю. На сьогодні державну реєстрацію пройшли майже 200 НДДКР. Наукова частина університету систематично отримує та розповсюджує інформаційні повідомлення про події в науковому житті України.

Особливо треба відзначити роль молодих викладачів, які, працюючи над власними дисертаційними дослідженнями разом з керівниками, укріплювали наукові школи за певними напрямками. Треба відмітити діяльність *П. М. Тригуба, В. В. Горлачука, Ю. Ю. Верланова, М. О. Багмета, А. І. Колісниченка, О. В. Пронкевича, М. В. Донченка, М. Т. Фісуна, М. І. Калініна, В. М. Давиденка, Р. О. Гришкової*, які об'єднували навколо себе завзяту та наполегливу молодь. Це започаткувало співпрацю з відділом докторантури та аспірантури НаУКМА, провідними університетами України, а також відкриття власної аспірантури. У 1998 р. до аспірантури НаУКМА було направлено за цільовим призначенням перших п'ять пошукачів. Після закінченні навчання троє з них (*О. П. Тригуб, В. В. Єлисеєв, К. Л. Нетудихата*) захистили кандидатські дисертації. Це було початком наукової діяльності вчених університету, що призвело до відкриття у 2004 р. власного відділу аспірантури. На сьогодні в аспірантурі університету пройшли навчання сотні осіб. Приємно згадати прізвища нових кандидатів наук: *Н. М. Белова, С. М. Белінська, Н. О. Богданова, І. Г. Бондаренко, О. В. Валецька, В. А. Вербицький, К. В. Кисельова, О. Ю. Коваленко, Г. Л. Колесник, Г. Л. Колесніченко, О. А. Кравцова, Т. В. Кравченко, Н. В. Міцкевич, Х. Б. Павлюк, О. І. Простова, Л. С. Савельєва, Т. О. Славко, І. В. Ушакова, Р. В. Чупрін* та багатьох інших, робота яких керувалася вченими університету і спрямовувалася відділом аспірантури.

Особливо приємним для нашого закладу є той факт, що *Л. П. Клименком, М. С. Івановим, С. В. Пронем, О. П. Мещаніновим, О. В. Шевчуком, О. П. Тригубом, І. І. Даниленко, А. О. Осиповим, О. В. Пронкевичем, Я. В. Васильєвим, В. В. Малиною, Л. І. Григор'євою* захищені докторські дисертації, які виконувалися в стінах університету.

Сьогодні до процесу підготовки молодих кадрів з великим ентузіазмом підключаються професори і доценти: *Л. П. Клименко, М. О. Багмет, М. С. Іванов, П. М. Тригуб, О. П. Тригуб, В. В. Горлачук, Ю. Ю. Верланов, С. А. Бурлан, А. Я. Казарєзов, Ю. А. Томілін, Л. М. Дихта, М. Т. Фісун, Ю. П. Кондратенко, В. В. Добровольський, А. М. Науменко, Н. П. Матвєєва, О. В. Пронкевич, В. О. Зюзін, Н. Х. Грабак, В. Л. Гавеля, Т. О. Бровченко, М. М. Букач, В. М. Ємельянов, А. І. Колісниченко, Г. Л. Норд*.

На сьогодні в аспірантурі ЧДУ імені Петра Могили діє 18 спеціальностей, а саме:

- 05.13.05 – Комп'ютерні системи та компоненти;
- 05.13.06 – Інформаційні технології;
- 07.00.01 – Історія України;
- 07.00.02 – Всесвітня історія;
- 08.00.04 – Економіка та управління підприємствами;

08.00.06 – Економіка природокористування та охорони навколишнього середовища;
09.00.04 – Філософська антропологія;
10.01.06 – Теорія літератури;
10.02.04 – Германські мови;
10.02.15 – Загальне мовознавство;
12.00.09 – Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза;
13.00.04 – Теорія і методика професійної освіти;
21.06.01 – Екологічна безпека;
22.00.04 – Спеціальні та галузеві соціології;
23.00.02 – Політичні інститути та процеси;
23.00.04 – Політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку;
25.00.01 – Теорія та історія державного управління;
25.00.02 – Механізми державного управління.

Крім того, в ЧДУ імені Петра Могили діє докторантура за спеціальністю 23.00.02 – політичні інститути та процеси.

Загальна кількість осіб, які навчаються в аспірантурі та докторантурі університету, – 100 аспірантів, 6 докторантів, а також 25 здобувачів.

Започаткування підготовки аспірантів та організаційне поєднання наукової і навчальної роботи поставили перед відділом новітні, функціонально розширені задачі. На потреби стали нові ініціативні кадри. Доволі значний обсяг робіт прийняла на себе випускниця нашого університету *Малюченко Ірина Олександрівна*, яка в 2001 р. прийшла на посаду провідного фахівця відділу.

А завдяки сумлінній праці провідних фахівців *Монзуль Лариси Василівни* та *Левицької Оксани Станіславівни* розгорнута активна робота по представленню наукової інформації університету, оперативному повідомленню про науково-дослідну роботу кафедр, об'яв про конференції, семінари та розповсюдженню власної науково-методичної літератури. Зроблено окремих інформаційний стенд та поновлюється електронна папка в академічній мережі.

Основною формою представлення викладачами результатів кафедральних ініціативних дослідницьких робіт є доповіді на конференціях та статті в збірниках наукових праць, зокрема «Наукові праці ЧДУ». Редколегія цього журналу включає як провідних учених університету, так і відомих в Україні науковців. Завдяки наполегливій редакторській праці та роботі відділу журнал «Наукові праці ЧДУ» отримав у ВАК України статус фахового видання за 11 науковими напрямками, а саме: Історія, Екологія, Філологія. Літературознавство, Філологія. Мовознавство, Економіка, Педагогіка, Політичні науки, Техногенна безпека, Комп'ютерні технології, Соціологія, Державне управління. Студентські дослідницькі роботи друкуються у щорічному науковому молодіжному журналі «Студентські наукові студії».

Цілком природно, що відділ систематично намагається підвищувати рівень університетської видавничої продукції. Завдяки координаційно-посередницькій роботі між авторами видань та науково-методичним центром вищої освіти МОН України наші видання здебільшого отримують позитивні листи Міністерства з визнанням їх як підручників та навчальних посібників.

Щорічно з метою оприлюднення власних наукових результатів нашими викладачами за сприяння співробітників відділу проводиться значна кількість університетських конференцій, семінарів, наукових зібрань. В окремі роки відбувається до десяти наукових презентацій. За поданням відділу переважна більшість їх включається до загальноукраїнських переліків, а деякі отримують міжнародний статус. Найбільшу активність у започаткуванні цих заходів виявляють *О. П. Мецанінов, Ю. Ю. Верланов, М. О. Багмет, Г. Л. Норд, Т.С. Каїрова, О. Ф. Прищепов, О. В. Пронкевич*. Завдяки їм всеукраїнську популярність та державну підтримку отримали традиційні конференції:

«Могилянські читання», «Ольвійський форум», «Екологічна безпека об'єктів господарської діяльності», «Україна і франкомовний світ».

Викликає особливу повагу міжнародне визнання науковців університету. Систематична участь у міжнародних конференціях, друкування у відомих зарубіжних фахових виданнях, перемоги на отримання закордонних наукових грантів – все це дозволяє тримати руку на науковому пульсі планети. Наші вчені запрошені до всесвітньо відомих наукових шкіл і є членами не тільки вітчизняних, але і закордонних Академій наук. Конференції в передових країнах Європи і США, бізнес-семінари в Китаї, виставки в Індії, наукові семінари в Єгипті, олімпіади в Японії та Мексиці, запрошення на викладання до країн Азіатського континенту – це відомий університетському загалу перелік зарубіжних наукових відряджень.

Колектив науково-дослідної частини